

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

17.09. 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЯ: СВІТОВІ МЕДІАСИСТЕМИ

для студентів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми Журналістика

Київ - 2019

Розробники:

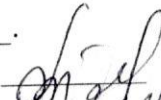
Гондюл Олександра Дмитрівна, викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Васьків Микола Степанович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Гондюл Олександра Дмитрівна, викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа.

Протокол від _____ 2019 року № ____.
Завідувач кафедри журналістики та нових медіа (В.О.Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
_____ 2019 р. (М.С. Васьків)
Гарант освітньої програми _____

Робочу програму перевірено
_____ 2019 р.
Заступник директора Інституту журналістики з науково-методичної та навчальної роботи (О.А. Росінська)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

ЗМІСТ

1	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	7
4	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
5	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
6	КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ	23
7	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ	32
8	РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	34
9	ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ	40

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РНПД «Масова комунікація та інформація». Змістовий модуль «Світові медіасистеми».

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	Заочна
«Масова комунікація та інформація»		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6 кредити / 180 годин	
Курс	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів за розподілом	3	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	84	24
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен
Змістовий модуль «Світові медіасистеми»		
Курс	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	10	
Самостійна робота	18	52
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Масова комунікація та інформація: Сучасні медіасистеми» покликана формувати розуміння теоретичних засад та історичних аспектів появи та функціонування медіасистем різних країн світу, розуміння їх особливостей та чинників, що впливають на їх зміни, а також вироблення відповідних практичних навичок.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади та практичні аспекти розвитку сучасних світових медіасистем, їх особливостей, ролі інформатизації на їх трансформацію.

Метою викладання навчальної дисципліни «Масова комунікація та інформація: Світові медіасистеми» є формування у студентів системи знань щодо історії та сучасного стану засобів масової інформації у демократичних країнах, створення та тенденцій розвитку сучасних медіа систем, роль інформаційного суспільства та інтернету в глобалізації ЗМІ.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Масова комунікація та інформація: Світові медіасистеми»:

- засвоєння студентами особливостей медіасистем, політичних, соціальних та економічних чинників, що визначають їх розвиток,
- вивчення трьох головних моделей розвитку ЗМІ у демократичних країнах,
- дослідження особливостей медіасистеми України,
- визначення ролі медіа в інформаційній політиці держави,
- аналіз взаємозв'язку медіа та особистості,
- виявлення особливостей впливу Інтернету на трансформацію медіасистем.

Дисципліна розглядається в єдиному контексті національних пріоритетів і національної безпеки України.

Міжпредметні зв'язки. Дисципліна «Світові медіасистеми» дає окремі базові знання та навички, пов'язані з процесом підготовки студентів з фахових журналістичнознавчих дисциплін – «Проблематика ЗМІ», «Теорія інформації та комунікацій», «Соціологія медіа», «Крос-медійна журналістика» тощо. При цьому застосовує категорії комунікативістики, соціології, психології, політології.

Впродовж вивчення дисципліни, студенти отримують такі **компетентності** відповідно до освітньої програми «Журналістика»:

Загальні компетентності:

- ЗК-1. Здатність до комплексного розв'язання проблем
- ЗК-2. Здатність критично мислити
- ЗК-3. Здатність до креативності
- ЗК-4. Здатність до аналізу комунікаційних процесів, якості інформації та її об'єктивній дійсності
- ЗК-5. Здатність до координації дій з іншими
- ЗК-7. Здатність до формулювання суджень та ухвалення рішень
- ЗК-10. Здатність до когнітивної гнучкості

Фахові компетентності:

- ФК-1. Здатність розуміти особливості суспільних процесів, мати знання з правових та етичних засад журналістики.
- ФК-2. Здатність знаходити в контексті подій, уміння здійснювати моніторингову діяльність, знати характеристики різних ЗМІ, здатність створення матеріалів на основі аналізу потреб медіаринку.
- ФК-8. Здатність працювати в команді, редакційному колективі, застосовувати розвинені соціальні навички, відповідально виконувати професійні завдання.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Під час семінарських занять, індивідуальної та самостійної роботи передбачається набуття студентами **комплексу умінь і навичок**.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен знати** :

- особливості взаємодії ЗМІ і політики у сучасному світі;
- основні моделі відносин медіа і політики у демократичних країнах;
- особливості північноатлантичної, середземноморської та північноєвропейської моделей;
- різницю систем суспільного мовлення у різних демократичних країнах.
- наслідки впливу Інтернету на трансформацію медіасистем;
- специфіку ролі особистості у взаємодії зі ЗМІ;
- значення соціальних мереж в епоху постправди.

Уміти :

- визначати схожості і відмінності медіасистем, політичних, соціальних та економічних чинників, що визначають їх розвиток;
- розуміти три головні моделі розвитку ЗМІ у демократичних країнах;
- пояснити, яку роль медіа відіграють у політичному і соціальному житті,
- проаналізувати особливості медіасистеми України в контексті питання взаємодії ЗМІ і політики;
- зазначити особливості медіасистем та інформаційної політики різних країн світу;
- застосовувати на практиці знання щодо впливу Інтернету на медіа-сферу.

Впродовж вивчення дисципліни мають бути досягнуті такі **програмні результати навчання** відповідно до опису освітньої програми «Журналістика»:

- ПРН-1. Виявляти високу адаптивність до змін професійного середовища, мобілізувати інтелектуальні та духовні можливості для самостійного засвоєння нових знань, прогресивних технологій та інновацій, оновлювати власні професійні компетенції з урахуванням інформаційних потреб аудиторії, що домінуватимуть у перспективі.
- ПРН-2. Використовувати знання соціально-гуманітарних, професійно-орієнтованих дисциплін, ефективно діяти в умовах інформаційного простору України.

- ПРН-6. Знаходити оптимальні рішення проблеми відповідно до професійних вимог, ділових ситуацій та інтересів учасників комунікації.
- ПРН-14. Прогнозувати тенденції сучасного медійного ринку.

Дисципліна «Масова комунікація та інформація: Сучасні медіасистеми» (2 кредити; 60 год.) вивчається студентами III курсу протягом 5 навчального семестру. Аудиторна робота становить 23 % від загального обсягу курсу, проводиться у вигляді лекцій (14 год.) і семінарських занять (14 год.). Для самостійної роботи студентів у навчальному плані виділяється 18 год., 4 год. – модульні контрольні роботи, 10 год. – семестровий контроль. Вивчення студентами навчальної дисципліни завершується підсумковим контролем – іспитом.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/ п	Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
			Аудиторні					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	індивідуальні	
Змістовий модуль I								
Особливості взаємодії ЗМІ та політики								
1.	Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей».	6	2	2				2
2.	Моделі відносин ЗМІ та політики	8	2	2				4
3.	Інформаційне суспільство як центральне явище сучасних медіа систем	6	2	2				2
4.	Роль медіа в інформаційній політиці держави	6	2	2				2
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом	28	8	8			2	10
Змістовий модуль II								
Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем								
1.	Медіа та особистість у політичному вимірі	8	2	2				4
2.	Якісні зміни медіасистем та роль соціальних мереж	6	2	2				2
3.	Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація	6	2	2				2
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом	22	6	6			2	8
	Семестровий контроль	10					10	
	Разом за навчальним планом	60	14	14			4	18

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/ п	Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
			Аудиторні					
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I								
Особливості взаємодії ЗМІ та політики								
1.	Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей». Моделі відносин ЗМІ та політики.	34	2	2				30
	Разом	34	2	2				30
Змістовий модуль II								
Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем								
1.	Медіа та особистість у політичному вимірі. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація	26	2	2				22
	Разом	26	2	2				22
	Разом за навчальним планом	60	14	14			4	18

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Змістовий модуль I

Особливості взаємодії ЗМІ та політики

Лекція 1. Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей». (2 год.)

Чотири теорії преси Ф. Сіберта, Т. Пітерсона та В. Шрамма. Переваги та вади «Чотирьох теорій». Поняття «моделі медіасистем». Моделі медіасистем сучасних держав та параметри їх виокремлення. Політичний паралелізм, професіоналізація засобів масової комунікації, клієнтилізм, інструменталізація засобів масової комунікації. Три моделі ЗМІ Д. Галліна і П. Манчіні.

Семінарське заняття 1. Особливості медіасистем держав. (2 год.)

Моделі медіасистем сучасних держав та параметри їх виокремлення. Політичний паралелізм, професіоналізація засобів масової комунікації, клієнтилізм, інструменталізація засобів масової комунікації. Три моделі ЗМІ Д. Галліна і П. Манчіні.

Джерела

Основні:

1. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. К.: Наука, 2008.
2. Дэннис Э., Мэррил Д. Беседы о масс-медиа. М., 1997.
3. Сиберт Ф., Шрамм У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. М.: Национальный институт прессы, Вагриус, 1998.

Додаткові:

1. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник. – Львів: Афіша, 2008.
2. Беглов С. И. Четвертая власть: британская модель. – М., 2002.
3. Брадов В. В. Трансформація медіасистеми як фактор зародження ринкових відносин // Психолінгвістика. – 2013. – Вип. 13. – С. 163–177.

Лекція 2. Моделі відносин ЗМІ та політики. (2 год.)

Середземноморська модель (модель поляризованого плюралізму); північноєвропейська (демократична) модель; північноатлантична (ліберальна) модель. Тенденції розвитку сучасної медіасистеми. Відображення національних, історичних, соціальних та культурних особливостей у медіасистемі. Інформаційні агентства та аналітичні центри в сучасній медіасистемі.

Семінарське заняття 2. Моделі відносин ЗМІ та політики держав світу. (2 год.)

Середземноморська модель (модель поляризованого плюралізму); північноєвропейська (демократична) модель; північноатлантична (ліберальна) модель. Аналіз медіасистем країн світу (на вибір). Медіасистема України: сучасний стан та проблеми розвитку.

Джерела

Основні:

4. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. К.: Наука, 2008.
5. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник. – Львів: Афіша, 2008.

Додаткові:

1. Comparing Media Systems Beyond the Western World / Ed. by Daniel C. Hallin and Paolo Mancini. Cambridge, 2012.
2. Jesper Strömbäck and Daniela V. Dimitrova. 2006. "Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States." *Press/Politics*, 11(4): 131–147
3. Вартанова Е. Л. Северная модель в конце столетия. Печать, телевидение и радио стран Северной Европы между государственным и рыночным регулированием. – М., 1997.
4. Дедюхина А. Д. Развитие и функционирование структуры медиасистемы и ее влияние на содержание печатных СМИ: на примере Великобритании, Германии и Италии : автореф. дис. ... канд. филол. н. : 10.01.10. – М., 2009.

5. Сапунов В. И. Функционирование зарубежных информационных агентств в современной медиасистеме : автореф. дисс. ... д. филол. н. : спец. 10.11.10 «Журналистика». – Воронеж, 2007.

Лекція 3. Інформаційне суспільство як центральне явище сучасних медіасистем. (2 год.)

Поняття інформаційного суспільства. Концепції інформаційного суспільства. Переваги та недоліки інформаційного суспільства. Критичні аспекти інформаційного суспільства. Розвиток Інформаційного суспільства в різних країнах світу.

Семінарське заняття 3. Розвиток інформаційного суспільства в різних державах світу. (2 год.)

Концепції інформаційного суспільства (Масуда, Тофлер, Маклюен, Кастельс, Друкер та ін.), їх переваги та недоліки. Розвиток Інформаційного суспільства в різних країнах світу (на вибір). Стан впровадження інформаційного суспільства в Україні.

Джерела

Основні:

1. McLuhan Eric Marshall McLuhan's Theory of Communication // Global Media Journal / Canadian Edition / Volume 1, Issue 1, pp. 25-43. – 2008. URL: http://www.gmj.uottawa.ca/0801/inaugural_mcluhan.pdf
2. Кастельс М. Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу та суспільства/Мануель Кастельс. - К.: Ваклер, 2007. - 290 с.
3. Мукомела І.В. Ідея інформаційного суспільства в концептуальних розробках Й. Масуди // І.В. Мукомела / Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України. – 2014. – С. 254-258.
4. Гриценко О. М., Шкляр В. І. Основи теорії міжнародної журналістики. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 304 с.
5. Як технологія підриває основи правди? [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://zbruc.eu/node/62228>

Додаткові:

1. Слободяник М.С., Міжнародна інформація: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] // М.С. Слободяник, М.Б. Проценко. – К.: ДАККіМ, 2007. – 107 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://helpiks.org/1-54849.html>
2. Богатуров А.Д. Системная история международных отношений Т. 1. / А.Д. Богатуров – М.: Московский рабочий, 2006. – С. 29.
3. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник/В. В. Різун. - К.: Просвіта, 2008. - 260 с.
4. Овчарук О. В. Інформаційно-комунікаційна компетентність як предмет обговорення: міжнародні підходи / В. Ю. Биков, О. В. Овчарук // Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей у контексті євроінтеграційних процесів створення інформаційного освітнього простору /, – Київ, Україна: Атіка, 2014. – с. 7-16.
5. Масова інформація: підручник/А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. - К.: Либідь, 1997. -216 с.
6. Вартанова Е. Л. Финская модель на рубеже столетий. Информационное общество и СМИ Финляндии в европейской перспективе. – М., 1999.
7. Зверич В. В. Информационное общество в виртуальной и социальной реальности. Что это за общество и как оно существует в этих реальностях? // Научные и технические библиотеки. – 2013. – № 7. – С. 54–75.
8. Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій : монографія / Картунов О. В., Маруховський О. О. ; за заг. ред. Картунова О. В. – К. : Ун-т економіки та права «КРОК», 2012.

Лекція 4. Роль медіа в інформаційній політиці держави . (2 год.)

Особливості визначення поняття «інформаційна політика». Історичні аспекти зародження терміну «інформаційна політика». Сучасні визначення «інформаційної політики» та її складові. Ефективність інформаційної політики держав світу. Взаємодія медіа та інформаційної політики. Інформаційна політика країн Європи.

Семінарське заняття 4. Аналіз інформаційної політики держав світу: роль медіа. (2 год.)

Сучасні визначення «інформаційної політики» та її складові. Ефективність інформаційної політики держав світу. Взаємодія медіа та інформаційної політики. Інформаційна політика країн Європи (на вибір).

Джерела

Основні:

1. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика: Монографія. – К., 2000. – 368 с.
2. Галлін Д. С., Манчіні П. Сучасні медіа-системи: три моделі відносин ЗМІ та політики / пер. з англ. О. Насика. – К. : Наука, 2008.
3. Масова інформація: підручник/А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. - К.: Либідь, 1997. -216 с.
4. Денисюк С.Г. Політичні комунікації [Електронний ресурс] // С.Г. Денисюк. – С. 118-122. – Режим доступу до ресурсу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6358/1/Denysyuk.pdf>
5. Слободяник М.С., Міжнародна інформація: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] // М.С. Слободяник, М.Б. Проценко. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 107 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://helpiks.org/1-54849.html>
6. Слободяник О. Комунікативні технології політичного представництва міжнародних акторів у сучасному світі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції студентів, аспірантів і молодих вчених [«Актуальні проблеми міжнародних відносин»]/ [Електронний ресурс]. – 2015. – С. 182-185. – Режим доступу: <https://goo.gl/aFPkZo>

Додаткові:

1. Ільченко Н. М. Механізми реалізації державної політики у сфері засобів масової інформації (регіональний рівень) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ упр-ня : спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Ільченко Наталія Михайлівна ; Академія муніципального управління. – К., 2008. – 20 с.
2. Інформаційний супровід і зв'язки з громадськістю під час переговорів: нові інформаційні технології [Електронний ресурс] // Міжнародні переговори в бізнесі і політиці: курс лекцій / Лекція 9. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/jgU1HX>
3. Кондратенко О.Ю. Інформаційний чинник у формуванні внутрішньої і зовнішньої політики Української держави [Електронний ресурс] //

О.Ю. Кондратенко / Наук.віс. / ІМВ НАУ. – Режим доступу до ресурсу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3078>

4. Мельник, В. Д. Інформаційний менеджмент: конспект лекцій / В. Д. Мельник, Ю. Л. Романишин. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ Факел. – 2008. – С. 7-9.

5. Мельникова О. Средства и методы обеспечения информационного сопровождения внешней политики государства [Електронний ресурс] // О. Мельникова / Журн. «International affairs». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1863>

6. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації/Г. Г. Почепцов; 2-е вид., доп. - К.: Вид. центр "Київський університет", 1999. - 308 с.

7. Почепцов Г. Влада як комунікація [Електронний ресурс] // Г. Почепцов / Media Sapiens. Detector Media. – Режим доступу до ресурсу: https://ms.detector.media/ethics/manipulation/vlada_yak_komunikatsiya/

Змістовий модуль II

Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем

Лекція 5. Медіа та особистість у політичному вимірі. (2 год.)

Вплив медіа на імідж людини. Складові іміджу сучасних політичних лідерів. Медіа як регулятор репутації політиків. Роль інтерв'ю для репутація політика. Взаємодія медіа та політичних сил напередодні виборів.

Семінарське заняття 5. Медіа та особистість у політичному вимірі. (2 год.)

Складові іміджу сучасних політичних лідерів. Дослідження політичного іміджу та репутації політика (на вибір) з точки зору аналізу медійних матеріалів щодо нього/неї.

Джерела:

Основні:

1. Денисюк С.Г. Політичні комунікації [Електронний ресурс] // С.Г. Денисюк. – С. 118-122. – Режим доступу до ресурсу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6358/1/Denysyuk.pdf>

2. Слободяник М.С., Міжнародна інформація: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] // М.С. Слободяник, М.Б. Проценко. – К.: ДАККіМ, 2007. – 107 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://helpiks.org/1-54849.html>

3. Слободяник О. Комунікативні технології політичного представництва міжнародних акторів у сучасному світі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції студентів, аспірантів і молодих вчених [«Актуальні проблеми міжнародних відносин»]/ [Електронний ресурс]. – 2015. – С. 182-185. – Режим доступу: <https://goo.gl/aFPkZo>

4. Почепцов Г. Имидж-мейкер: Паблик рилейшнз для политиков и бизнесменов - К.: Рекламное агенство Губерникова, 1995. – 235 с.

Додаткові:

1. Почепцов Г. Имидж: от фараона до президента. - К.: Адеф-Украина, 1997. -328 с.

2. Пахарев А. Д. Политическое лидерство и лидеры. - К.: Знание Украины, 2001. - 270 с.

3. Почепцов Г. Г. Як стають президентами. Вибірчі технології ХХ століття. - К., 1999. - 380 с.

4. Полохало В. Рейтинг как оружие кандидата // Вечерние вести. - 2003. - 24-30 октября.

5. Бовкун Е. Начальники улыбаются редко, а зря... // Известия. - 1994. - 4 мая.

6. Бойко О. Д., Горбатенко В. П., Денисюк С. Г., Зеленько Г. І., Коваленко А. О., Корнієнко А. О. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.). — К. : Академія, 2008. — 472с.

7. Дробінка І. Г. Політологія: Навчальний посібник/ І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький; Мін-во освіти і науки України. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 289 с.

8. Іщенко М. Політологія: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси : Видавництво ЧНУ, 2004. — 387с.

Лекція 6. Якісні зміни медіасистем та роль соціальних мереж. (2 год.)

Роль соціальних мереж у в системі комунікацій. Соціальні мережі як новий вид комунікації у міжнародних відносинах. Роль соціальних мереж у діяльності окремих політиків та політичних сил. Роль соціальних мереж у підготовці та реалізації соціальних протестів та переворотів.

Семінарське заняття 6. Якісні зміни медіасистем та роль соціальних мереж. (2 год.)

Соціальні мережі як новий вид комунікації у міжнародних відносинах. Роль соціальних мереж у діяльності окремих політиків та політичних сил (приклади). Роль соціальних мереж у підготовці та реалізації соціальних протестів та переворотів (приклад). Вплив соціальних мереж на трансформацію медіасистеми країни.

Джерела:

Основні:

1. Галлін Д. С., Манчіні П. Сучасні медіа-системи: три моделі відносин ЗМІ та політики / пер. з англ. О. Насика. – К. : Наука, 2008.
2. Епоха соціальних мереж: як змусити інтернет-користувачів знову читати новини. Режим доступу: <https://medialab.online/news/epoha-sotsial-ny-h-merezh-yak-zmusy-ty-internet-kory-stuvachiv-znovu-chy-taty-novy-ny-2/>
3. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник. – Львів: Афіша, 2008.
4. Дедюхина А. Д. Развитие и функционирование структуры медиасистемы и ее влияние на содержание печатных СМИ: на примере Великобритании, Германии и Италии : автореф. дис. ... канд. филол. н. : 10.01.10. – М., 2009.
5. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К. : Освіта, 1999.

Додаткові:

1. Карахан А. Л. Голливуд как универсальная медиасистема. Бизнесстратегии : автореф. дис. ... канд. филол. н. : 10.01.10. – М., 2006.
2. Кирия И. В. Телевидение и Интернет Франции на пути к информационному обществу. – М., 2006.
3. Коваленко О. М., Вінічук І. М., Засць Н. М. Інформаційні технології як системоутворюючий чинник розвитку інформаційного суспільства // Економіка і менеджмент культури. – К., 2016. – № 2. – С. 38–47. 16
4. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підручник. – К. : Просвіта, 2008.
5. Савастенко Р. А. Современные медиасистемы : учебно-методический комплекс. – М. : Российский ун-т дружбы народов, 2013.

Лекція 7. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація. (2 год.)

Глобалізація медіа. Гейміфікація ЗМІ: новинні ігри. Інформаційні технології в журналістських розслідуваннях. Роботизація ЗМІ: дрон-журналістика. Роль чат-ботів у комунікації з користувачами соціальних мереж, інтернет-видань. Постправа та журналістика 21 століття.

Семінарське заняття 7. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація. (2 год.)

Особливості глобалізації медіа. Гейміфікація ЗМІ: новинні ігри (приклади і вплив). Роботизація ЗМІ: дрон-журналістика (приклади використання). Постправа в умовах журналістики 21 століття.

Джерела:

Основні:

1. Як технологія підриває основи правди. Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/62228>
2. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. К.: Наука, 2008.
3. Leopoldina Fortunati. 2005. "Mediatization of the Net and Internetization of the Mass Media." *Gazette* 67 (1): 27–44.
4. Van der Wurff, Richard. 2005. "Impacts of the Internet on Newspapers in Europe: Conclusions." *Gazette* 67 (1): 107–20.
5. Митина О. В. Информационное общество как самоорганизующаяся система: анализ медийно-коммуникативного взаимодействия методами синергетики // Математическая психология: школа В. Ю. Крылова / Под ред. А. Л. Журавлева, Т. Н. Савченко, Г. М. Головиной. – М. : Институт психологии РАН, 2010. – С. 342–361.

Додаткові:

1. Орлова В. В. Глобальные телесети новостей на информационном рынке. – М., 2003.
2. Павликова М. М. Сетевые технологии и журналистика: эволюция финских СМИ. – М., 2001.

3. Downing D. Internationalizing media theory: transition, power, culture. – London : Sage, 1996.
4. Doyle G. Understanding media economics. – London : Sage, 2002.
5. Gross P. Between reality and dream: Eastern European media transition, transformation, consolidation and integration // East European politics and societies. – 2004. – № 18 (1). – P. 110–131.

Заочна форма навчання

Змістовий модуль I

Особливості взаємодії ЗМІ та політики

Лекція 1. Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей». Моделі відносин ЗМІ та політики (2 год.)

Чотири теорії преси Ф. Сіберта, Т. Пітерсона та В. Шрамма. Переваги та вади «Чотирьох теорій». Поняття «моделі медіасистем». Моделі медіасистем сучасних держав та параметри їх виокремлення. Політичний паралелізм, професіоналізація засобів масової комунікації, клієнтилізм, інструменталізація засобів масової комунікації. Три моделі ЗМІ Д. Галліна і П. Манчіні. Тенденції розвитку сучасної медіасистеми.

Семінарське заняття 1. Особливості медіасистем держав. (2 год.)

Моделі медіасистем сучасних держав та параметри їх виокремлення. Політичний паралелізм, професіоналізація засобів масової комунікації, клієнтилізм, інструменталізація засобів масової комунікації. Три моделі ЗМІ Д. Галліна і П. Манчіні. Аналіз медіасистем країн світу (на вибір). Медіасистема України: сучасний стан та проблеми розвитку.

Джерела

Основні:

1. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. К.: Наука, 2008.
2. Дэннис Э., Мэррил Д. Беседы о масс-медиа. М., 1997.

3. Сиберт Ф., Шрамм У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. М.: Национальный институт прессы, Вагриус, 1998.

Додаткові:

1. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник. – Львів: Афіша, 2008.
2. Беглов С. И. Четвертая власть: британская модель. – М., 2002.
3. Брадов В. В. Трансформація медіасистеми як фактор зародження ринкових відносин // Психолінгвістика. – 2013. – Вип. 13. – С. 163–177.
4. Вартанова Е. Л. Северная модель в конце столетия. Печать, телевидение и радио стран Северной Европы между государственным и рыночным регулированием. – М., 1997.
5. Дедюхина А. Д. Развитие и функционирование структуры медиасистемы и ее влияние на содержание печатных СМИ: на примере Великобритании, Германии и Италии : автореф. дис. ... канд. филол. н. : 10.01.10. – М., 2009.

Змістовий модуль II

Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем

Лекція 2. Медіа та особистість у політичному вимірі. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація (2 год.)

Вплив медіа на імідж людини. Складові іміджу сучасних політичних лідерів. Медіа як регулятор репутації політиків. Роль інтерв'ю для репутації політика. Взаємодія медіа та політичних сил напередодні виборів. Роль соціальних мереж у діяльності окремих політиків та політичних сил. Гейміфікація та роботизація ЗМІ. Постправа та журналістика 21 століття.

Семінарське заняття 2. Медіа та особистість у політичному вимірі. (2 год.)

Складові іміджу сучасних політичних лідерів. Дослідження політичного іміджу та репутації політика (на вибір) з точки зору аналізу медійних матеріалів щодо нього/неї. Роль соціальних мереж у підготовці та реалізації соціальних протестів та переворотів. Особливості глобалізації медіа. Гейміфікація ЗМІ: новинні ігри (приклади і вплив). Роботизація ЗМІ: дрон-журналістика (приклади використання). Постправа в умовах журналістики 21 століття.

Джерела:

Основні:

1. Денисюк С.Г. Політичні комунікації [Електронний ресурс] // С.Г. Денисюк. – С. 118-122. – Режим доступу до ресурсу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6358/1/Denysyuk.pdf>
2. Слободяник М.С., Міжнародна інформація: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] // М.С. Слободяник, М.Б. Проценко. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 107 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://helpiks.org/1-54849.html>
3. Слободяник О. Комунікативні технології політичного представництва міжнародних акторів у сучасному світі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції студентів, аспірантів і молодих вчених [«Актуальні проблеми міжнародних відносин»]/ [Електронний ресурс]. – 2015. – С. 182-185. – Режим доступу: <https://goo.gl/aFPkZo>
4. Почепцов Г. Имидж-мейкер: Паблик рилейшнз для политиков и бизнесменов - К.: Рекламное агенство Губерникова, 1995. – 235 с.

Додаткові:

1. Пахарев А. Д. Политическое лидерство и лидеры. - К.: Знание Украины, 2001. - 270 с.
2. Почепцов Г. Г. Як стають президентами. Виборчі технології ХХ століття. - К., 1999. - 380 с.
3. Полохало В. Рейтинг как оружие кандидата // Вечерние вести. - 2003. - 24-30 октября.
4. Бовкун Е. Начальники улыбаются редко, а зря... // Известия. - 1994. - 4 мая.
5. Бойко О. Д., Горбатенко В. П., Денисюк С. Г., Зеленько Г. І., Коваленко А. О., Корнієнко А. О. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.). — К. : Академія, 2008. — 472с.
6. Дробінка І. Г. Політологія: Навчальний посібник/ І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький; Мін-во освіти і науки України. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 289 с.
7. Іщенко М. Політологія: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси : Видавництво ЧНУ, 2004. — 387с.
8. Епоха соціальних мереж: як змусити інтернет-користувачів знову читати новини. Режим доступу: <https://medialab.online/news/epoha-sotsial-ny-h-merezh-yak-zmusy-ty-internet-kory-stuvachiv-znovu-chy-taty-novy-ny-2/>
9. Як технологія підриває основи правди. Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/62228>

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Масова комунікація та інформація: Світові медіасистеми» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання. Систему переведення рейтингових балів у національну та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Денна форма навчання

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
3.	Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
4.	Виконання завдання з самостійної роботи	10-15	4	45	3	35
5.	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом			-	118	-	96
Максимальна кількість балів			214			
Розрахунок коефіцієнта			3,56			
			60 балів			

Заочна форма навчання

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
3.	Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
4.	Виконання завдання з самостійної роботи	10-15	4	45	3	35
Разом			-	57	-	47
Максимальна кількість балів			104			
Розрахунок коефіцієнта			1,73 60 балів			

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, командні завдання, залік.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної та модульної контрольної роботи.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях і під час виконання самостійної роботи залежить від таких критеріїв:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.2. Завдання для самостійної роботи

Денна форма навчання

Змістовий модуль I

Особливості взаємодії ЗМІ та політики

Тема 1. Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей». (2 год.)

Написати історичну довідку щодо зародження медіасистем з висвітленням авторського бачення етапів їх розвитку.

Тема 2. Моделі відносин ЗМІ та політики. (4 год.)

Провести аналітичне дослідження та створити презентацію про особливості медіасистеми будь-якої країни на вибір.

Тема 3. Інформаційне суспільство як центральне явище сучасних медіасистем. (2 год.)

Написати есе на 500 слів на тему «Інформаційне суспільство: наслідок чи передумова трансформації світових медіасистем»

Тема 4. Роль медіа в інформаційній політиці держави . (2 год.)

Проаналізувати та створити замітку про приклад спільного суспільно значущого проекту між медіа та державними органами будь-якої країни на вибір.

Змістовий модуль II

Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем

Тема 5. Медіа та особистість у політичному вимірі. (2 год.)

Створити перелік рекомендацій для покращення іміджу українського політика (на вибір) в ЗМІ.

Тема 6. Якісні зміни медіасистем та роль соціальних мереж. (4 год.)

Зробити порівняльне дослідження висвітлення міжнародної новини (яка відбулась в 2019 році) в соціальних мережах та в медіа.

Тема 7. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація. (2 год.)

Створити прогноз для майбутнього медіа за умов ще глибшого впливу Інтернету.

Заочна форма навчання

Змістовий модуль I

Особливості взаємодії ЗМІ та політики

Тема 1. Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей». Моделі відносин ЗМІ та політики (30 год.)

Написати історичну довідку щодо зародження медіасистем з висвітленням авторського бачення етапів їх розвитку.

Провести аналітичне дослідження та створити презентацію про особливості медіасистеми будь-якої країни на вибір.

Написати есе на 500 слів на тему «Інформаційне суспільство: наслідок чи передумова трансформації світових медіасистем»

Проаналізувати та створити замітку про приклад спільного суспільно значущого проекту між медіа та державними органами будь-якої країни на вибір.

Змістовий модуль II

Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем

Тема 2. Медіа та особистість у політичному вимірі. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація (22 год.)

Створити перелік рекомендацій для покращення іміджу українського політика (на вибір) в ЗМІ.

Зробити порівняльне дослідження висвітлення міжнародної новини (яка відбулась в 2019 році) в соціальних мережах та в медіа.

Створити прогноз для майбутнього медіа за умов ще глибшого впливу Інтернету.

Критерії оцінювання самостійних робіт:

- Аналітичність.
- Висловлення власної думки.
- Творчий підхід до виконання.
- Відсутність плагіату.
- Посилання на використані джерела.

6.3. Форми проведення модульного контролю та система його оцінювання

Модульна контрольна до *Змістового модулю I. Особливості взаємодії ЗМІ та політики* передбачає написання аналітичної довідки на задану тематику та створення презентації щодо власного бачення «медіасистеми» як явища і її складових.

Критерії оцінювання модульної контрольної №1:

- Дотримання структури написання аналітичної довідки.
- Креативність.
- Наявність прикладів.

- Висловлення власної думки з теми.
- Відсутність плагіату.

Модульна контрольна *Змістового модулю II. Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем* передбачає індивідуальне створення проекту (ідеї) потенційної новинної гри, яка є актуальною в сучасних умовах (може бути спрямована як на українського користувача, так і закордонного).

Критерії оцінювання модульної контрольної №2:

- Креативність.
- Висловлення власної думки з теми.
- Наявний аналіз та дослідження щодо відповідної теми.
- Висловлення авторських пропозицій по темі.
- Унікальність.
- Актуальність для сучасних суспільно-політичних подій.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та система його оцінювання

Семестровий контроль до даної дисципліни є іспит. Відповідно, визначається сумаю набраних балів за результатами відвідування лекцій, роботи на семінарських заняттях, модульних контрольних, виконання самостійної роботи та написанням іспиту.

Критерії:

- Логічність викладу думок
- Розкриття теми
- Висвітлення власної думки
- Наведення прикладів
- Творчий підхід до написання
- Написання авторських рекомендацій/пропозицій

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни «Масова комунікація та інформація: Світові медіасистеми»

Курс	3
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Журналістика
Форма проведення	Комбінований іспит (50% від кількості балів студент може отримати за відповідь на теоретичне питання. Інші 50% студент отримує за написання авторських рекомендацій та пропозицій на задану тематику)
Тривалість проведення	2 години
Максимальна кількість балів	40 балів 20 балів – за відповідь на теоретичне питання 20 балів – за відповідь на практичне завдання
Критерії оцінювання	40-38 – відмінний рівень знань та умінь у межах обов'язкового матеріалу з , можливими, незначними недоліками 37-35 – достатньо високий рівень знань та умінь у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок 34-30 – в цілому, достатній рівень знань та умінь з незначною кількістю помилок 29-25 – посередній рівень знань із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності 24-20 – мінімально можливий допустимий рівень знань та умінь 19-1 – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання
Перелік допоміжних матеріалів	Кожен студент отримує білет з завданнями.
Орієнтовний перелік питань	<i>Перелік питань див.нижче</i>

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Теоретичні питання:

1. Чотири теорії преси Ф. Сіберта, Т. Пітерсона та В. Шрамма.
2. Переваги та вади «Чотирьох теорій преси».
3. Поняття «моделі медіасистем».
4. Моделі медіасистем сучасних держав та параметри їх виокремлення.
5. Три моделі ЗМІ Д. Галліна і П. Манчіні.

6. Середземноморська модель (модель поляризованого плюралізму)
7. Північноєвропейська (демократична) модель
8. Північноатлантична (ліберальна) модель.
9. Особливості медіасистеми Іспанії.
10. Особливості медіасистеми України.
11. Тенденції розвитку сучасної медіасистеми.
12. Інформаційні агентства та аналітичні центри в сучасній медіасистемі.
13. Концепція інформаційного суспільства Й. Масуди.
14. Інформаційне суспільство за М. Кастельсом.
15. «Глобальне село» Г.Маклюена.
16. Переваги та недоліки інформаційного суспільства.
17. Розвиток інформаційного суспільства в Україні.
18. Особливості визначення поняття «інформаційна політика».
19. Ефективність інформаційної політики держав світу.
20. Взаємодія медіа та інформаційної політики в ФРН.
21. Взаємодія медіа та інформаційної політики в Франції.
22. Взаємодія медіа та інформаційної політики в Британії.
23. Інформаційна політика країн Північної Європи.
24. Вплив медіа на імідж людини. Медіа як регулятор репутації політиків.
25. Складові іміджу сучасних політичних лідерів.
26. Роль соціальних мереж у діяльності окремих політиків та політичних сил.
27. Роль соціальних мереж у підготовці та реалізації соціальних протестів та переворотів.
28. Глобалізація медіа.
29. Гейміфікація ЗМІ: новинні ігри.
30. Роботизація ЗМІ: дрон-журналістика.
31. Постправа та журналістика 21 століття.

Практичні питання:

1. Авторські рекомендації підвищення ефективності взаємодії ЗМІ та політики в Україні (формат та особливості).
2. Авторські пропозиції покращення загального медіа ландшафту України.

3. Авторські пропозиції вдосконалення інформаційної політики України.

4. Авторські рекомендації можливості поглиблення інформаційного суспільства в Україні.

5. Авторські пропозиції покращення іміджу українських політиків завдяки ЗМІ.

6. Авторські рекомендації щодо використання соціальних мереж для підвищення рейтингу медіа в Україні.

7. Авторські пропозиції застосування новинних ігор в умовах інформаційної війни між Україною та Росією.

8. Авторські рекомендації «виживання» в умовах постправди в Україні.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів	Рейтингова оцінка
Відмінно	90-100	A
Дуже добре	82-89	B
Добре	75-81	C
Задовільно	69-74	D
Достатньо	60-68	E
Незадовільно	0-59	F

Заочна форма навчання

Разом 60 год., лекції - 4 год., семінарські заняття - 4 год., самостійна робота - 52 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Особливості взаємодії ЗМІ та політики				Вплив інформаційних технологій на трансформацію медіасистем		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Суспільні комунікації від «чотирьох теорій» до «трьох моделей» Моделі відносин ЗМІ та політики – 1 бал				Медіа та особистість у політичному вимірі. Вплив Інтернету на медіасистеми: інтеграція, взаємодія та глобалізація – 1 бал		
Теми семінарських занять	Особливості медіасистем держав				Медіа та особистість у політичному вимірі		
Самостійна робота	30 балів				22 бали		
ІНДЗ							
Види поточного контролю							
Підсумковий контроль	Іспит						

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні (базові):

1. Hallin D., Mancini P. Comparing media systems. Three models of media and politics. – Cambridge : Cambridge University Press, 2004.
2. Pippa Norris, A Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial Societies. New York: Cambridge University Press, 2000. Pp. 120–136.
3. Бойко О. Д., Горбатенко В. П., Денисюк С. Г., Зеленько Г. І., Коваленко А. О., Корнієнко А. О. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.). — К. : Академія, 2008. — 472с.
4. Брадов В. В. Трансформація медіасистеми як фактор зародження ринкових відносин // Психолінгвістика. – 2013. – Вип. 13. – С. 163–177.
5. Галлін Д. С., Манчіні П. Сучасні медіа-системи: три моделі відносин ЗМІ та політики / пер. з англ. О. Насика. – К. : Наука, 2008.
6. Демина И. Н. Трансформация медиасистемы: взаимовлияние экономики и журналистики // Известия ИГЭА. – 2010. – № 5 (73). – С. 183–187.
7. Епоха соціальних мереж: як змусити інтернет-користувачів знову читати новини. Режим доступу: <https://medialab.online/news/epoha-sotsial-ny-h-merezh-yak-zmusy-ty-internet-kory-stuvachiv-znovu-chy-taty-novy-ny-2/>
8. Коваленко О. М., Вінічук І. М., Засць Н. М. Інформаційні технології як системоутворюючий чинник розвитку інформаційного суспільства // Економіка і менеджмент культури. – К., 2016. – № 2. – С. 38–47. 16
9. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник. – Львів: Афіша, 2008.
10. Сиберт Ф., Шрамм У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. – М. : Национальный институт прессы, Вагриус, 1998.

Додаткові:

1. Comparing Media Systems Beyond the Western World / Ed. by Daniel C. Hallin and Paolo Manchini. Cambridge, 2012.
2. Curran J., Seaton J. Power without responsibility. The press and broadcasting in Britain. – 5th ed. – London; NY: Routledge, 1997.
3. Downing D. Internationalizing media theory: transition, power, culture. – London : Sage, 1996.
4. Doyle G. Understanding media economics. – London : Sage, 2002.

5. Gross P. Between reality and dream: Eastern European media transition, transformation, consolidation and integration // *East European politics and societies*. – 2004. – № 18 (1). – P. 110–131.
6. Herman E. S., Chomsky N. *Manufacturing consent: the political economy of the mass media*. – New York : Pantheon Books, 1988.
7. Jan Nederveen Pieterse. 2004. *Globalization and Culture: Global Mélange*. New York: Rowman & Littlefield.
8. Jesper Strömbäck and Daniela V. Dimitrova. 2006. “Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States.” *Press/Politics*, 11(4): 131–147
9. Leopoldina Fortunati. 2005. “Mediatization of the Net and Internetization of the Mass Media.” *Gazette* 67 (1): 27–44.
10. Papatheodorou F., Machin D. The umbilical cord that was never cut. The post-dictatorial intimacy between the political elite and the mass media in Greece and Spain // *European Journal of Communication*. – 2003. – № 18 (1). – P. 31–54.
11. Piattoni S. *Clientelism, interests and democratic representation: the European experience in historical and comparative perspective*. – Cambridge : Cambridge University Press, 2001.
12. Rodney Benson. 2004. “La fin du Monde: Tradition and Change in the French Press.” *French Politics, Culture & Society*, 22(1): 108–126.
13. Van der Wurff, Richard. 2005. “Impacts of the Internet on Newspapers in Europe: Conclusions.” *Gazette* 67 (1): 107–20.
14. Багдикян Б. Монополия средств информации. – М. : Прогресс, 1987.
15. Беглов С. И. Четвертая власть: британская модель. – М., 2002.
16. Бовкун Е. Начальники улыбаются редко, а зря... // *Известия*. - 1994. - 4 мая.
17. Вартанова Е. Л. *Медиаэкономика зарубежных стран*. – М. : Аспект Пресс, 2003.
18. Вартанова Е. Л. Северная модель в конце столетия. Печать, телевидение и радио стран Северной Европы между государственным и рыночным регулированием. – М., 1997.
19. Вартанова Е. Л. Финская модель на рубеже столетий. Информационное общество и СМИ Финляндии в европейской перспективе. – М., 1999.
20. Винтерхофф-Шпурк П. *Медиапсихология. Основные принципы*. – Харьков, 2007.

21. Гольденцвайг Г. Д. Шведоязычные масс-медиа Финляндии. – М., 2005.
22. Гуревич С. М. Экономика СМИ. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1999.
23. Дедюхина А. Д. Развитие и функционирование структуры медиасистемы и ее влияние на содержание печатных СМИ: на примере Великобритании, Германии и Италии : автореф. дис. ... канд. филол. н. : 10.01.10. – М., 2009.
24. Денисюк С.Г. Політичні комунікації [Електронний ресурс] // С.Г. Денисюк. – С. 118-122. – Режим доступу до ресурсу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6358/1/Denysyuk.pdf>
25. Дробінка І. Г. Політологія: Навчальний посібник/ І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький; Мін-во освіти і науки України. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 289 с.
26. Законы и практика СМИ в Европе, Америке и Австралии. – М., 1996.
27. Зверич В. В. Информационное общество в виртуальной и социальной реальности. Что это за общество и как оно существует в этих реальностях? // Научные и технические библиотеки. – 2013. – № 7. – С. 54–75.
28. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К. : Освіта, 1999.
29. Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій : монографія / Картунов О. В., Маруховський О. О. ; за заг. ред. Картунова О. В. – К. : Ун-т економіки та права «КРОК», 2012.
30. Інформаційний супровід і зв'язки з громадськістю під час переговорів: нові інформаційні технології [Електронний ресурс] // Міжнародні переговори в бізнесі і політиці: курс лекцій / Лекція 9. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/jgU1HX>
31. Іщенко М. Політологія: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси : Видавництво ЧНУ, 2004. — 387с.
32. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием. – М. : Эксмо, 2010.
33. Карахан А. Л. Голливуд как универсальная медиасистема. Бизнесстратегии : автореф. дис. ... канд. филол. н. : 10.01.10. – М., 2006.
34. Кирия И. В. Телевидение и Интернет Франции на пути к информационному обществу. – М., 2006.
35. Кондратенко О.Ю. Інформаційний чинник у формуванні внутрішньої і зовнішньої політики Української держави [Електронний ресурс] //

О.Ю. Кондратенко / Наук.віс. / ІМВ НАУ. – Режим доступу до ресурсу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3078>

36. Круглов Е. В. Пресса Южной Кореи. – М., 2005.
37. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика: Монографія. – К., 2000. – 368 с.
38. Макарычева А. В. Информационное общество в Латинской Америке: перспективы становления // Латинская Америка : научный и общественнополитический журнал. – М. : Наука, 2017. – № 6. – С. 49–61.
39. Масова інформація: підручник/А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. - К.: Либідь, 1997. -216 с.
40. Медиасистема России : учебное пособие / Е. Л. Вартанова и др. ; под ред. Е. Л. Вартановой. – М. : Аспект Пресс, 2015.
41. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : навч.-метод. посіб. / за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К. : НАПН України, 2010.
42. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк, Д. Ю. Дзюба. – К. : Центр вільної преси, 2012.
43. Мельник, В. Д. Інформаційний менеджмент: конспект лекцій / В. Д. Мельник, Ю. Л. Романишин. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ Факел. – 2008. – С. 7-9.
44. Мельникова О. Средства и методы обеспечения информационного сопровождения внешней политики государства [Электронный ресурс] // О. Мельникова / Жур. «International affairs». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1863>
45. Митина О. В. Информационное общество как самоорганизующаяся система: анализ медийно-коммуникативного взаимодействия методами синергетики // Математическая психология: школа В. Ю. Крылова / Под ред. А. Л. Журавлева, Т. Н. Савченко, Г. М. Головиной. – М. : Институт психологии РАН, 2010. – С. 342–361.
46. Национальные модели информационного общества / под ред. Е. Л. Вартановой. – М., 2004.
47. Орлова В. В. Глобальные телесети новостей на информационном рынке. – М., 2003.
48. Павликова М. М. Сетевые технологии и журналистика: эволюция финских СМИ. – М., 2001.
49. Пахарев А. Д. Политическое лидерство и лидеры. - К.: Знание Украины, 2001. - 270 с.

50. Полохало В. Рейтинг как оружие кандидата // Вечерние вести. - 2003. - 24-30 октября.
51. Почепцов Г. Влада як комунікація [Електронний ресурс] // Г. Почепцов / Media Sapiens. Detector Media. – Режим доступу до ресурсу: https://ms.detector.media/ethics/manipulation/vlada_yak_komunikatsiya/
52. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації/Г. Г. Почепцов; 2-е вид., доп. - К.: Вид. центр "Київський університет", 1999. - 308 с.
53. Почепцов Г. Г. Як стають президентами. Виборчі технології ХХ століття. - К., 1999. - 380 с.
54. Почепцов Г. Имидж: от фараона до президента. - К.: Адеф-Украина, 1997. - 328 с.
55. Почепцов Г. Имидж-мейкер: Паблик рилейшнз для политиков и бизнесменов - К.: Рекламное агенство Губерникова, 1995. – 235 с.
56. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підручник. – К. : Просвіта, 2008.
57. Савастенко Р. А. Современные медиасистемы : учебно-методический комплекс. – М. : Российский ун-т дружбы народов, 2013.
58. Саєнко Т. В. Освіта екобезпечного інформаційного суспільства: проблеми і перспективи. – К. : Освіта України, 2008.
59. Сапунов В. И. Мировые информационные агентства: системное воздействие на аудиторию. – Воронеж : Издательство Воронежского государственного университета, 2007.
60. Сапунов В. И. Функционирование зарубежных информационных агентств в современной медиасистеме : автореф. дисс. ... д. филол. н. : спец. 10.11.10 «Журналистика». – Воронеж, 2007.
61. Слободяник М.С., Міжнародна інформація: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] // М.С. Слободяник, М.Б. Проценко. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 107 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://helpiks.org/1-54849.html>
62. Слободяник М.С., Міжнародна інформація: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] // М.С. Слободяник, М.Б. Проценко. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 107 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://helpiks.org/1-54849.html>
63. Слободяник О. Комунікативні технології політичного представництва міжнародних акторів у сучасному світі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції студентів, аспірантів і молодих вчених [«Актуальні проблеми міжнародних відносин»]/ [Електронний ресурс]. – 2015. – С. 182-185. – Режим доступу: <https://goo.gl/aFPkZo>
64. Тангейт М. Медиагиганты. – М., 2006.

65. Ткачева Н. В. Индия: медиасистема в условиях либерализации экономики. – М. : МедиаМир, 2009.
66. Ткачева Н. В. Информационные стратегии стран Восточной Азии в условиях рыночных реформ. – М., 2003.
67. Узбастер Ф. Теории информационного общества. – М., 2004.
68. Федорів Т. В., Солоха М. Т. Державна інформаційна політика в Україні в умовах розвитку інформаційного суспільства : навч.-метод. матеріали / упоряд. Н. В. Ясько. – К. : НАДУ, 2013.
69. Хилько Н. Ф. Экранная культура: медиасистемы и технологии : учеб. 17 пособие. – Омск : Изд-во ОмГТУ, 2003.
70. Шиллер Г. Манипуляторы сознанием. – М. : Мысль, 1980.
71. Шкондин М. В. Системная типологическая модель СМИ. – М., 2002.
72. Як технологія підриває основи правди. Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/62228>

9. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

Онлайн-курси:

1. Медіа-пітчинг. Режим доступу: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/media-pitching>
2. Навчаймось вчитись: Потужні розумові інструменти для опанування складних предметів. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+LHTL101+2018_T3/about
3. Системное мышление. Режим доступу: <https://www.coursera.org/learn/system-thinking>
4. Новинна грамотність. Режим доступу: <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
5. Медіаграмотність: практичні навички. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3/about
6. Інтернет-медіа. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/KNU/103/2015_T2/about
7. Фактчек: довіряй-перевіряй. Режим доступу: <https://courses.edera.com/courses/course-v1:VOXU-EdEra+FactCheck101+2018/about>
8. Social Media: How Media Got Social. Режим доступу: <https://www.edx.org/course/social-media-how-media-got-social>
9. Journalism, the future, and you! Режим доступу: <https://www.coursera.org/learn/international-journalism>

Корисні відео:

1. Документальний фільм «Будинок "Слово"» (2019)
2. Що таке якісна журналістика? Інтерв'ю з Саймоном Островським. Режим доступу: <https://voxukraine.org/education/shho-take-yakisna-zhurnalistika-interv-yu-z-sajmonom-ostrovskim/>
3. Кінофільм «Секретне досьє» (2017)
4. Кінофільм «Наш бренд – криза» (2015)
5. Кінофільм «П'ята влада» (2013)
6. Кінофільм «Примара» (The Ghost Writer) (2010)
7. Кінофільм «Хвіст крутить собакою» (1997)
8. Кінофільм «Товариство мертвих поетів» (1989)

Робоча програма навчального курсу

Масова комунікація та інформація: Світові медіасистеми

Розробники:

Гондюл Олександра Дмитрівна, викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Масова комунікація та інформація: Світові медіасистеми. Програма навчальної дисципліни / Розробник О.Д. Гондюл – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019 – 36 с.